

Fagspråk – eller støy?

Dag Gundersen

Ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap

«Hur mycket fackspråk är fackspråk?» spurte göteborglingvisten Bo Ralph i en artikkel for 30 år siden.

Ralph viste kort og greit at det virkelige fagspråksinnslaget i faglige artikler flest var knyttet til ordvalget, ikke til setningsbygningen (syntaksen), og utgjorde en ganske liten ensifret prosent av hele teksten. Resten kunne like snart brukes andre steder.

La oss se på noen ord og uttrykk fra fagartikler som gjør at teksten ser veldig seriøs og faglig ut, men som egentlig ikke bidrar med noe annet enn å tynge lesningen (parentesene er forslag til løsninger, det meste kan gjøres på flere måter): *En ivaretagelse* av dette perspektivet (Å ivareta). *Hyppig forekommende* (hyppig, vanlig). *Hyppigere enn tidligere* (oftere enn før). *Dette* har man *forsøkt utnyttet* (forsøkt å utnytte). Bedre effekt *sammenlignet med* kontrollgruppen (enn). Enklere *i forhold til* andre metoder («enn» her også, men det fins en mengde varianter av denne ...). *Endog* (til og med). *Intet* (ikke noe, ingenting). *Dog* (likevel). *Likeledes* (likedan, på samme måten). N. N. hadde lite perspektiv *på sin sykdom* (liten innsikt i sykdommen sin?) Godt forhold til *sine barn* (barna sine!!). *Således* (brukbart, men ikke gang på gang). *Heri* inngår... (her, i dette...). *Igangsette* (sette i gang) ... hadde tre søsken, *hvorav* to var eldre (to av dem var eldre) ... slo ham ned med et balltre, *hvilket* er straffbart (noe som).

Det er ikke vanskelig å finne flere eksempler på ting folk skriver som de ikke ville finne på å si i en dagligdags samtale. Skal en da skrive slik en snakker? Det lar seg ikke gjøre, men på den annen side: Skal en på liv og død skrive slik en *ikke* snakker?